

21.2.2020

Dnro 076 /2020

Tiedoksianto poikkeuksellista lumiolosuhteista, joiden voidaan perustellusta syystä epäillä aiheuttavan porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta annetussa laissa ja asetuksessa tarkoitettuja vahinkoja.

Laki porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta ([987/2011](#)) on tarkoitettu auttamaan porotalouselinkeinon toimijoita selviytymään laajoista ja odottamattomista porotalouteen kohdistuneista vahingoista (1 §). Lakia sovelletaan poronhoitolaissa ([848/1990](#)) tarkoitettulla poronhoitoalueella porotaloutta kohdanneesta luonnononnettomuudesta tai muusta tuhosta aiheutuneista vahingoista maksettaviin korvauksiin (2 §). Luonnononnettomuudella ja muulla tuholla laissa tarkoitetaan muun muassa poikkeuksellisia sää- ja luonnonolosuhteita, jotka merkittäväällä tavalla estävät poroja käyttämästä tavanomaisia laitumiaan ja aiheuttavat huomattavaa lisäruokinnan tarvetta, aiheuttavat muuten porojen menehtymistä tai heikentävät muuten merkittävästi porojen mahdollisuutta selviytyä luonnossa (3 §). Valtioneuvoston asetuksella on annettu tarkemmat säännökset korvauksen perusteeksi hyväksyttävästä luonnononnettomuudesta ja muusta tuhosta (3 §).

Korvauksen maksamisen edellytyksenä on, että tuho sekä sen laajuus ja vaikutus porotalouteen on todettu selvityksellä, jonka on tehnyt yksi tai useampi tutkimuslaitos tuhon laadun mukaan ([987/2011](#); 6 §). Korvausta voidaan maksaa porotalouden harjoittajalle ja paliskunnalle. Korvauksen maksamisen edellytyksenä ovat huomattavat menetykset porojen menehtymisen takia tai tuhosta aiheutuneet merkittävät ylimääräiset kustannukset, ja korvausta voidaan maksaa sekä poronomistajalle että paliskunnalle (8 §). Korvausta voidaan hakea sen jälkeen, kun tuho on valtioneuvoston päätöksellä todettu (11 §).

Valtioneuvoston asetuksessa porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisen 1 §:ssä säädetään, että ”Porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain ([987/2011](#)) 3 §:ssä tarkoitettu luonnononnettomuus tai muu tuho, jäljempänä *tuho*, voidaan hyväksyä korvauksen perusteeksi, jos porojen tavanomaisella talvilaidunalueella lumipeitteen syvyys, lumipeitteen alaosan jäätyminen, lumen tiheys taikka sen kovuus on ollut selvästi poikkeuksellinen ja ennakoimaton vähintään neljän kuukauden ajan ja olennaisesti heikentänyt porojen ravinnonsaantia” (Valtioneuvoston asetus porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta; [656/2016](#); 1 §).

Maa- ja metsätalousministeriö päättää ryhtymisestä tuhon selvittämiseen saatuaan Paliskuntain yhdistykseltä, paliskunnalta, vähintään viideltä saman paliskunnan poronomistajalta tai Luonnonvarakeskukselta tiedon sellaisista olosuhteiden muutoksista, joiden voidaan perustellusta syystä epäillä aiheuttavan porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta annetussa laissa tarkoitettuja vahinkoja. ([656/2016](#); 2.1 §). Maa- ja metsätalousministeriön on tehtävä päätös selvityksen aloittamisesta kahden viikon kuluessa saatuaan tiedon sellaisista olosuhteiden muutoksista, jotka voivat osoittautua tai muodostua tuhoksi ([656/2016](#); 2.3 §).

Varhainen ja runsas lumentulo sulaan maahan sekä lumen voimakas kerrostuminen läpi talven jatkuneiden lauhojen säiden ja pakkasjaksojen vuoksi on jo nyt aiheuttanut poronomistajille välttämättömiä, tavanomaisen lisäruokinnan kustannukset huomattavasti ylittäviä lisäruokintakustannuksia sekä porojen menetyksiä. Helmikuun lopussa on selvää, että poikkeukselliset olosuhteet tulevat jatkumaan yli 4 kk:n ajan, joka on kyseisessä lainsäädännössä määritelty poikkeusolojen kestolliseksi alarajaksi. Kerrostunut ja runsas lumipeite tulee vaikeuttamaan porojen pärjäämistä luonnossa aina kesän kynnykselle saakka. Tämä tarkoittaa, että poikkeukselliset olosuhteet tulevat olemaan mitaltaan yli puoli vuotta. Poikkeukselliset olosuhteet tulevat suurella todennäköisyydellä aiheuttamaan myös huomattavaa vasa-tuoton alenemista kuluvana vuonna.

Paliskunnalle poikkeukselliset olosuhteet ovat aiheuttaneet runsaasti lisäkuluja poronhoitoon liittyvistä porojen käsittelyistä ja laidunkiertoa koskevista erityisjärjestelyistä, joiden tarkoituksena on pienentää tuhosta aiheutuvia vahinkoja. Lumentulo sulaan maahan aiheutti laajoja porojen vaelluksia väärille alueille erityisesti loka-joulukuun aikana. Porot reagoivat maan homehtumiseen ja ravintotilanteen muutokseen vaeltamalla erityisesti länteen ja etelään. Sekä poronomistajille että paliskunnille aiheutui poikkeuksellisen paljon lisätöitä porojen kokoamisesta ja kuljettamisesta. Siellä missä paliskunta vastaa porojen lisäruokinnasta, ovat ruokintakulut kohdentuneet poronomistajan sijasta paliskunnalle.

Tällä kirjelmällä Paliskuntain yhdistys antaa maa- ja metsätalousministeriölle tiedoksi Suomen poronhoitoalueella laajalti vallitsevat äärimmäisen poikkeukselliset lumiolosuhteet, jotka aiheuttavat porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta annetussa laissa ja asetuksessa tarkoitettuja vahinkoja. Olosuhteet ovat vaikeat laajalti lähes koko Lapin maakunnan alueella ja paikoin mahdollisesti myös itäisen Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun alueella.

Edellä kuvation perusteiden, Paliskuntain yhdistys pyytää maa- ja metsätalousministeriötä aloittamaan selvityksen poikkeuksellisista olosuhteista, niiden laajuudesta sekä olosuhteiden aiheuttamien tuhojen korvaamisesta.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja
Paliskuntain yhdistys

ao